

Arbeids- og sosialdepartementet

29. oktober 2021

Høringssvar fra Wolt – NOU 2021: 9 Den norske modellen og fremtidens arbeidsliv

Wolt er et finsk selskap med en markeds plass for mat, detaljhandel og dagligvarer. I Norge har Wolt 350.000 brukere, er tilknyttet 800 restauranter og butikker og har budpartnere i syv byer. Se mer informasjon om Wolt på omwolt.no eller wolt.com.

Wolt viser til Arbeids- og sosialdepartementets NOU 2021: 9 med høringsbrev datert 24. juni. Vi takker for muligheten til å kommentere noen av forslagene i NOU-en.

Oppsummering

- Innledningsvis viser vi til følgende formulering som hele Fougner-utvalget stiller seg bak: *«Utvalget viser til at omfanget av selvstendige i norsk arbeidsliv i seg selv ikke er høyt, og de fleste har en slik tilknytning etter eget valg og ønske. Selvstendige er et viktig supplement til hovedregelen i norsk arbeidsliv som er og skal forbli faste ansettelser.»*
- Vi støtter konklusjonen til et samlet utvalg som sier at hovedbildet i norsk arbeidsliv er at bruken av alternative tilknytningsformer er beskjeden og stabil.
- Vi registrerer at selv om utvalget har jobbet i nesten to år, har utvalget ikke lyktes med å bygge enighet mellom partene i arbeidslivet. Vi viser til NHO, KS, Virke og Spekter som alle har avvist behovet for endringene som foreslås i NOU-en.
- Wolt støtter at 1) alle som utfører arbeid blir korrekt klassifisert, enten de er arbeidstakere eller oppdragstakere, og 2) at reelt selvstendige oppdragstakere får tryggere rammer rundt arbeidssituasjonen sin.
- Wolt støtter at frilansere og oppdragstakere bør få organisere seg og inngå i kollektive forhandlinger om lønns- og arbeidsvilkår. I dag er det vanskelig gjort av konkurransereglene som forbyr foretak å samarbeide om å presse opp prisene. Vi støtter derfor Konkurransetilsynet i at konkurransereglene må endres slik at selvstendige får rett til å organisere seg og inngå i kollektive forhandlinger om lønns- og arbeidsvilkår.
- Wolt støtter at selvstendige oppdragstakere bør ha bedre tilgang på velferdsytelser og inntektssikring. Den midlertidige inntektssikringsordningen for frilansere og selvstendige som ble innført under koronapandemien viser at det er behov for en permanent løsning.

Om Wolt

Wolt er et finsk selskap som har vært til stede i Norge siden 2018. Utgangspunktet for Wolt er Wolt-appen, som er en digital formidlingsplattform for mat og forbruksvarer. I Wolt-appen får nær 400.000 norske brukere tilgang på 800 restauranter og butikker. Kundene kan velge å hente selv eller å få varen levert. For

kunder som ønsker levering kobles oppdraget til en budpartner som er logget på en egen app for budpartnere.

Vi kaller det kvikklevering og har et mål om å levere på om lag en halv time i utvalgte byområder. Kvikklevering er gunstig for steder med mange mennesker og høy befolkningstetthet. Selv om hjemlevering ble ekstra viktig i et koronastengt samfunn, ser vi at etterspørselen for kvikklevering vil fortsette å vokse uavhengig av pandemien.

For eksempel viser en studie fra SIFO og OsloMet at 7 av 10 i de største byene har bestilt mat hjem minst en gang i måneden eller oftere i løpet av de siste 2 månedene¹. I en annen undersøkelse fra Bring sier 60 % at de nye kjøpsvanene de tok til seg under pandemien vil fortsette også etter pandemien². Kundene er blitt vant til enkle, tilgjengelige og raske løsninger.

Wolt-plattformen gir lokaler restauranter og butikker tilgang til en større kundebase uten å måtte ty til kostbare investeringer i varelager, nettside eller egen distribusjon. Med kvikklevering kan også lokale og uavhengige bedrifter konkurrere med de store kjedene og internasjonale e-handelsaktører gjennom å tilby hjemlevering til kunder i sanntid.

Vår modell

Wolt opererer i 23 land, og har ulike modeller i ulike land. I Norge er majoriteten av budene frilansere (ikke-ansatte lønsmottakere) mens et mindretall er selvstendig næringsdrivende. Budpartnere velger selv hvilke av de to formene de ønsker å benytte. Disse arbeidsformene er regulert av norsk lov:

- For budpartnere som er frilansere (ikke-ansatte lønsmottakere) trekker Wolt skatt og betaler arbeidsgiveravgift. Frilansere har rett til sykepenger med 100 % dekning fra og med dag 17. Har rett til dagpenger.
- Budpartnere som er selvstendig næringsdrivende driver for egen regning og risiko. De er selv ansvarlig for innberetning av skatt. Har rett til sykepenger med 75% dekning fra og med dag 17, men omfattes som hovedregel ikke av dagpenger.

Per i dag har vi om lag 2.000 budpartnere i Norge, mens ytterligere 2.000 har registrert seg med et ønske om å bli budpartner. Til sammenligning er det ifølge SSB totalt 320.000 frilansere³, oppdragstakere og personer som mottar honorar i Norge. Andelen selvstendige er redusert fra 7% i 2001 til 5% i dag, og andelen er lav sammenlignet med andre land.

Delingsøkonomiutvalget (NOU 2017: 4) viste til ulike plattformselskaper har ulik praksis når det kommer til styring, graden av oppdragstakers selvstendighet og krav til hvordan arbeidet utføres. Derfor kan man ikke si noe generelt om plattformarbeid. For Wolt er situasjonen at budpartnere er å anse som reelt selvstendige.

¹ SIFO/OsloMet: <https://oda.oslomet.no/oda-xmlui/handle/11250/2771996>

² Bring: <https://www.bring.no/radgivning/netthandel/bringresearch/endrede-kjopsvaner-etter-koronapandemien>

³ SSB: <https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/artikler-og-publikasjoner/hvor-mange-frilansere-er-det>

En typisk Wolt-budpartner er ung, jobber av og på og tjener bedre enn sammenlignbar timelønn på samme nivå:

- Snittalderen på en budpartner er 28 år. Halvparten av budene er mellom 25 og 34 år.
- 8 av 10 Wolt-budpartnere bruker Wolt som supplerende inntekt ved siden av jobb eller studier.
- Wolt-budpartnere leverer i snitt 15 timer i uken i Oslo, og i snitt 18 timer i uken på landsbasis.
- Målet for gjennomsnittlig inntjening ligger på rundt 200 kr timen på landsbasis og 200-220 kr timen i Oslo.
- De fleste budpartnere tar oppdrag for Wolt i kortere perioder, og sjelden lenger enn 6 måneder av gangen.

Slik fungerer vår modell i praksis:

- Budpartnere velger selv når og hvor mye de jobber. Det gjør de gjennom å logge på og av i budpartner-appen. Budpartnere har ingen oppsatt arbeidstid.
- Budpartnere kan godta eller avvise hvert enkelt oppdrag. Det er ingen konsekvenser for budpartnere som avviser et oppdrag.
- Kunder kan gi tilbakemelding (karakter) på leveransen, men karakteren har ingen konsekvens for budet. Kundetilfredshet brukes for å utvikle tjenesten.
- Budpartner får oppdrag basert på nærhet til restauranten eller butikken som har mottatt ordre. Budpartnere blir ikke rangert eller gitt forrang til ordre basert på effektivitet eller andre målinger.
- Wolt tilbyr egnet bekledning for budpartnere, men budpartner velger selv hva de bruker. Wolt stiller kun krav til bruk av egnet kjølebag iht. krav fra Mattilsynet.
- Budpartnere kan ta oppdrag for Wolt ved siden av annet arbeid. De står helt fritt til å ta oppdrag for konkurrerende plattformtjenester, til og med når de er logget på i budpartner-appen.
- Budpartnere har ikke en personlig arbeidsplikt, og kan bruke andre til å ta oppdrag for seg.

Wolt gjør regelmessige anonyme undersøkelser blant budpartnere. Det vi finner er at:

- Muligheten til å jobbe når og hvor mye de vil er den viktigste grunnen til at budpartnere ønsker å ta oppdrag for Wolt.
- Budpartnere er jevnt over svært fornøyd med å ta oppdrag for Wolt. Nærmere 9 av 10 budpartnere sier de er fornøyd eller svært fornøyd med partnerskapet med Wolt, jf. våre egne regelmessige undersøkelser.
- Få budpartnere har Wolt som eneste arbeidsinntekt.

Utfyllende kommentarer

Arbeidstakerbegrepet og grensen mot selvstendige oppdragstakere

Utalget viser til at omfanget av selvstendige i norsk arbeidsliv i seg selv ikke er høyt, og at de fleste har en slik tilknytning etter eget valg og ønske. NOU-en påpeker at det bruken av alternative tilknytningsformer er stabil og beskjedne i Norge. Andelen fast ansatte har økt jevnt de siste 20-25 årene, mens andelen selvstendige og midlertidig ansatte er redusert.

Vi merker oss at utvalget etter å ha jobbet i nesten to år, ikke har lyktes å finne løsninger som både arbeidstakersiden og arbeidsgiversiden støtter.

Flertallet i utvalget foreslår å tydeliggjøre arbeidstaker- og arbeidsgiverbegrepet i arbeidsmiljøloven. Utvalgets flertall har foreslått en revidert momentliste for hva som utgjør et arbeidstakerforhold. Forslaget er basert på gjeldende rett, utfylt av rettspraksis fra domstolene. Vi ser ikke at forslaget innebærer noen stor realitetsendring fra dagens situasjon.

Wolt støtter intensjonen bak flertallets forslag som er å sørge for at arbeidstakere ikke blir feilklassifisert som oppdragstakere. Utredningen viser imidlertid ikke at feilklassifiseringen er av et så stort omfang at dagens arbeidsmiljølov er utilstrekkelig. Med andre ord: forslaget skal ikke løse et konkret problem som finnes i dag, men heller forebygge en problemstilling som kan oppstå i fremtiden.

Nettopp derfor mener vi det er viktig å videreføre et arbeidstakerbegrep som er dynamisk og fleksibelt, og at domstolene til enhver tid kan trekke opp grensen når nye situasjoner oppstår. Gjennomgangen av rettspraksis viser at dagens arbeidsmiljølov er en robust lov som kontinuerlig tolkes i lys av samfunnsutviklingen. Wolt støtter derfor NHO, KS, Virke og Spekter i at forslaget ikke er nødvendig.

Presumsjonsregel

Utvalgets flertall foreslår at det innføres en presumsjonsregel der man antar arbeidstakerstatus med mindre arbeidsgiver sannsynliggjør noe annet. Wolt støtter intensjonen bak flertallets forslag, som er at arbeidstakere ikke skal bli feilklassifisert som oppdragstakere. Samtidig kan ikke utvalgets flertall vise i hvilket omfang denne feilklassifiseringen i så fall skjer, eller hvilket konkret behov lovendringen er ment å løse.

Vi savner også en vurdering av hvordan denne avklaringen kan skje på tidligst mulig tidspunkt og på enklest mulig måte. Utvalgets flertall angir ingen kriterier eller vilkår som en oppdragsgiver må oppfylle for å knytte til seg reelle oppdragstakere. Dersom det innføres en presumsjonsregel er det viktig at paragrafen utformes på en måte som skaper mindre usikkerhet, ikke mer.

Utvalgets mindretall viser til at det allerede er arbeidsgivers ansvar å bruke riktig tilknytningsform. Det er uansett de underliggende realitetene som tilsier om det foreligger et arbeidstakerforhold eller ikke. Dersom et tvilstilfelle havner i retten, må en arbeidsgiver uansett føre bevis for at den har brukt riktig tilknytningsform. Og nettopp siden arbeidstakerbegrepet er fleksibelt og dynamisk, vil domstolene stadig trekke opp grensen på nytt i lys av hvordan arbeidslivet utvikler seg.

Wolt støtter derfor mindretallet i utvalget i at presumsjonsregelen ikke er nødvendig.

Styrke rettighetene til reelt selvstendige oppdragstakere

Regelverket for trygdeytelser gir i dag dårligere rettigheter for frilansere og selvstendige. Frilansere har rett på 100 % sykelønn fra og med dag 17, mens selvstendig næringsdrivende har rett på 75% sykelønn fra og med dag 17. Verken frilansere eller selvstendig næringsdrivende har krav på sykelønn i

Wolt Norway AS
Øvre Slottsgate 4
0157 Oslo
presse.nor@wolt.com

arbeidsgiverperioden. Mens frilansere kan ha krav på dagpenger, har ikke selvstendig næringsdrivende rett på dagpenger ved ledighet eller inntektsbortfall.

Flertallet i utvalget foreslår at det gjennomføres en utredning av det sosiale sikkerhetsnettet til selvstendige oppdragstakere. Wolt viser til den midlertidige inntektssikringsordningen som ble innført under koronapandemien. Vi opplever at den midlertidige inntektssikringsordningen var en midlertidig løsning på et permanent problem, altså at reelt selvstendige oppdragstakere mangler sikkerhet ved sykdom eller ledighet.

Wolt støtter at det gjøres en utredning av det sosiale sikkerhetsnettet til selvstendige oppdragstakere. Med et sosialt sikkerhetsnett der også oppdragsgiver må betale, reduseres incentivet useriøse aktører har for å bruke såkalt falske selvstendige. Wolt mener at en slik utredning også må skjele til hvilke tilleggsordninger oppdragsgiver kan tilby selvstendige oppdragstakere, som for eksempel forsikring og arbeidsutstyr.

Her viser vi også til regjeringsplattformen der regjeringspartiene sier at de ønsker å *«utrede om selvstendig næringsdrivende og frilansere skal opparbeide seg sterkere rettigheter til inntektssikring»*.

Kollektiv forhandlingsrett for reelt selvstendige oppdragstakere

Wolt er aktivt i dialog med beslutningstakere både i landene vi opererer i og på EU-nivå. Med våre nordiske røtter er Wolt et selskap som ønsker å bli regulert. Vi ønsker å bidra konstruktivt til å utvikle en plattformøkonomi som er tilpasset den norske modellen.

Både EU og Konkurransetilsynet har erkjent at konkurranselovgivningen står i veien for kollektive forhandlinger for oppdragstakere. EU-kommisjonen har derfor igangsatt et arbeid for å sikre kollektiv forhandlingsrett for oppdragstakere. Flertallet i delingsøkonomiutvalget (NOU 2017: 4) foreslo at reelt selvstendige oppdragstakere skulle få mulighet til å inngå i kollektive forhandlinger med oppdragsgiver. Siden den gang er ikke forslaget blitt fulgt opp.

Wolt mener at kollektive forhandlinger tilfører stabilitet, og sørger for et jevnere styrkeforhold mellom oppdragsgiver og oppdragstakere. Wolt er det eneste plattformsselskapet som aktivt har støttet at frilansere og selvstendige må få rett til å organisere seg og inngå i kollektive forhandlinger. Det synspunktet har Wolt fremmet flere ganger, senest i en høringsuttalelse til EU-kommisjonens konsultasjon om vilkår for plattformarbeidere nå i høst.

Ettersom de norske konkurransereglene er harmonisert med konkurransereglene i EU, vil Wolt fortsette å følge opp arbeidet opp mot EU-kommisjonen.

Oslo, 29. oktober 2021

Elisabeth Stenersen

Daglig leder i Wolt Norway AS